

ÖKP İSTANBUL : ELEKTRİK ENERJİSİ KAMUSAL BİR ANLAYIŞLA ELE ALINMALIDIR

5 Mayıs 2010 günü Özelleştirme Karşıtı Platform İstanbul Bileşenleri'nin Taksim BEDAŞ önünde gerçekleştiği basın açıklaması yoğun bir katılımla yapıldı. Şubemiz üye ve yöneticileri dışında birçok sendika, meslek odası ve demokratik kitle örgütü temsilcisinin katıldığı basın açıklaması Şubemiz Yönetim Kurulu Başkanı Erhan Karaçay'ın açış konuşmasıyla başladı. Genelde özelleştirmelerin özelde ise elektrik dağıtım şirketlerinin özelleştirmelerinin yol açacağı sorunlara değinen Karaçay, özelleştirme karşıtı mücadeleyi yükselteceklerini söyledi.

Daha sonra söz alan Türk-İş İstanbul 1. Bölge Temsilcisi Faruk Büyükkucak, KESK Başkanı Sami Evren, Türk Enerji Sen Avrasya Şubesi Başkanı Mehmet Emin Güler, ESM İstanbul Şubesi Başkanı Gürsel Ümit Sever, TÜKODER Genel Sekreteri Halil Çamalan özelleştirmelerin sonuçları ve özelleştirmelere karşı birlikte mücadelenin gerekliliği üzerine kısa konuşmalar yaptılar. Basın açıklaması metni Tes-İş İstanbul 1. Nolu Şubesi Başkanı Ersin Akma tarafından okundu. Metnin tamamını aşağıda bulabilirsiniz.

KAMUSAL BİR HİZMET OLAN ENERJİ İNSANLIK HAKKIDIR ÖZELLEŞTİRİLEMEZ ENERJİMİZE SAHİP ÇIKACAĞIZ, GELECEĞİMİZİ KARARTMAYACAĞIZ, KARARTTIRMAYACAĞIZ!

Kamuoyuna,

Siyasal iktidar, ülkemizdeki kamusal alanın tamamen tasfiyesi için hızlı adımlar atmaya devam ediyor. Çokuluslu enerji tekellerin çıkarları doğrultusunda enerji özelleştirmelerinde son noktayı koymayı hedefliyor. Türkiye'nin tüm elektrik dağıtım bölgeleri ile elektrik üretim santralleri ardi ardına özelleştiriliyor. 2008 yılında 27, 2009 yılında 15 ve 2010 yılında 15 il olmak üzere elektrik dağıtım şebekelerinin özelleştirme ihaleleri yapılan il sayımız 57'e ulaşmıştır.

Dağıtım ihalesi yapılan bu illerden 20 tanesinin devir işlemi gerçekleştirilmiştir. İstanbul'un Avrupa yakasını kapsayan BOĞAZIÇI ELEKTRİK DAĞITIM A.Ş. ile DİCLE ELEKTRİK DAĞITIM A.Ş., GEDİZ ELEKTRİK DAĞITIM A.Ş. ve TRAKYA ELEKTRİK DAĞITIM A.Ş.'nin özelleştirilmesi hakkında ihale ilanı verilmiştir. Böylece birkaç sorunlu bölge dışında Türkiye'nin tüm elektrik dağıtım şebekeleri özelleştirilme sürecine sokulmuş ve bu sürecin 2010 yılı içinde tamamlanması hedeflenmektedir.

Elektrik dağıtım bölgelerinin özelleştirme işlemleri sürerken, elektrik üretim tesislerini satmaya yönelik çalışmalar da sürmektedir. Siyasal iktidar, 2010 yılında 56 adet küçük çaplı hidroelektrik santralin özelleştirilmesini de gündemine almıştır. Sonuç olarak dev termik ve hidroelektrik santralleri, küçük barajlar, akarsu santralleri kamunun elinde ne kadar elektrik üretim tesisi varsa hızla özelleştirilmesi gibi bir amaç güdülmektedir. Buradan elde edilecek gelirin de Hükümetin Orta Vadeli Ekonomik

Programı'nın finansmanında kullanılması düşünülmektedir.

Tüm dünyada enerji alanında yürütülen serbest piyasa uygulamaları sorgulanırken, ne yazık ki enerji arz güvenliği sorunuyla karşı karşıya bulunan ülkemizde AKP Hükümeti, sanayinin ve günlük yaşamımızın vazgeçilmez olan elektriği evlerimize getiren enerji dağıtım kuruluşlarımızı birer birer özel sektöre devretmektedir. Üstelik bu devirler otomatik fiyatlandırma uygulamasıyla halkın üzerinden pahalı elektrik satış garantisi verilerek yapılmaktadır.

Satış Öncesi Karlılık Oranı Artırılıyor

Satış ihaleleri yapılan bu dağıtım kuruluşlarının önümüzdeki yıllarda kar oranları da şirketlerin kamuda olduğu dönemden daha yüksek olacaktır. Dağıtım ihaleleri öncesi devreye alınan ve kamuoyunda "otomatik zam" olarak bilinen "Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizması" ile dağıtım şirketleri aracılığı ile kamu tarafından üstlenilen, özel sektör santrallerinden kaynaklanan maliyet artışları, direkt olarak yurttaşlara yansıtılmaya başlanmıştır. Bu mekanizma yüzünden 2 yıllık sürede (2008 ve 2009) elektriğe yapılan zam oranı yüzde 70'e ulaşmıştır. Yeni yıla birlikte yaşanması beklenen fiyat artışları da özellikle dar gelirliiler açısından korkutucudur. Böylelikle dağıtım kuruluşunu satın alan özel sektörün çıkarları gözetilerek, pahalı elektrik satış garantisi sağlanmaktadır.

2008 -2009 yıllarında ekonomik krize paralel olarak elektrikte yaşanan talep düşüşü nedeniyle düşük maliyetle elektrik üreten kamu santralleri durdurulmuş ve pahalıya

elektrik satan özel sektör santrallerinden ise daha fazla alım yapılmıştır. Bu uygulamada, özel şirketlerin devlete pahalıya elektrik satması, devletin alım garantisi verdiği Yap-İşlet ve Yap-İşlet- Devret kapsamındaki özel sektör santrallerine karşı olan yükümlülükleri ve doğalgazdaki "al ya da öde" yükümlülüğü nedeniyle kamunun hidrolik santrallerinin durdurulması etkili olmuştur. Bu sebeplerle elektrik üretim maliyetleri azaldığı halde nihai elektrik satış fiyatları ucuzlatılmamış aksine zamlanmıştır.

Özelleştirme Sonuçları

Özelleştirme sonrası yapılacak yatırımların özel denetim şirketleri tarafından denetlenmesine yönelik düzenleme, hem denetimin mantığı hem de sistem güvenliği açısından doğuracağı sakıncalar dikkate alınarak Danıştay'ın bir kararı ile iptal edilmiştir. Bundan sonraki süreçte Uluslararası Tahkim devreye sokularak, ülkemiz yüksek tazminat tehlikesiyle yüzyüze getirilecektir.

Özelleştirmeler sonucunda kurumda çalışan bütün kesimlerinin önemli hak kayıplarına uğrayacağı, sendikalaştırma ve örgütsüzleştirmenin had safhaya ulaşacağı ve giderek güvencesiz köle düzenine sürüklenmeleri görülmektedir.

Tüketiciler açısından bir yandan verilen hizmet kalitesi düşecek ve AKTAŞ örneğinde yaşandığı gibi ciddi mağduriyetler doğacaktır. Diğer yandan son iki yılda iyice kabaran elektrik faturaları daha da artacak ve aile bütçesini çarpan bir seviyeye gelecektir. Ayrıca ön ödemeli sayaç zorunluluğu getirilerek "Önce Öde Sonra Kullan" işleyişle elektrik parası olanın kullanabileceği bir hizmet haline getirilecektir.

Bu olumsuzluklar listesini daha da uzatmak mümkündür. Ne yazık ki zaman içinde benzer sıkıntıların yaşanması kaçınılmazdır. Yine daha önce de kamuoyuyla paylaştığımız gibi uyardığımız gibi, ilk özelleştirme örnekleri "özelleştirmenin kamu yararına olacağı, yatırımları bundan sonra özel sektörün yapacağı ve böylece yüksek kayıp kaçak oranlarının düşeceği" gibi söylem ve hedefler ile taban tabana zıt olmuştur. Özel sektör sendikal hareketin başlangıcından bu yana daima sendikalaşmaya karşı olmuş, örgütlü mücadeleyi her zaman için önlemeye çalışmış, sendikaları önlerinde aşılması gereken bir engel olarak görmüşlerdir.

Elektrik sektörü yapısı gereği; üretimi, iletimi ve dağıtımı uzun vadeli ulusal-merkezi planlama yapılması zorunlu

olan kamusal bir hizmettir. Enerji sektöründeki ticarileşme sadece şirketlere kaynak aktarma yöntemidir.

Sayın Başbakan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı döneminde elektrik dağıtım özelleştirmelerinin ne kadar olumsuz sonuçlar doğurduğunu yaşayarak görmüştü. Başbakan olduğu zaman da özelleştirme isteyen İstanbul sanayicilerine "Elektrik dağıtım özelleştirmeleri başka özelleştirmelere benzemez. Özelleştirirsek anamız ağlar" diye seslenmişti.

- Biz de Sayın Başbakan'a bu sözlerini hatırlatıyor ve sesleniyoruz:
- Diyoruz ki, elektrik dağıtım özelleştirmeleri başka özelleştirmelere benzemez.
- Gelin ülkemizin geleceğini karartmayın, Gelin milletin anasını ağlatmayın.
- Enerji bir ülkenin can damarıdır. Gelin bu damarı özelleştirmelerle kesmeyin.

Özelleştirme Faturasını Ödemeyeceğiz

Kamu kaynaklarının yetersizliği gerekçesiyle bölge bölge özelleştirilmeye çalışılan TEDAŞ'ın satış öncesi kamu finansmanı ile ciddi yatırımlar yapabilmesi, "kaynak yok" iddialarını da çürütmektedir. Kayıp ve kaçak oranlarının düşürüleceği ve verimlik sağlanacağı söylemleri de doğru değildir. Kayıp oranlarını düşürmek için gerekli yatırımların özelleştirme öncesi gerçekleştirilebildiği ortadadır.

Elektrik alanında yaşanan maliyet artışları büyük oranda özelleştirme ve piyasalaştırma uygulamalarından kaynaklıdır. Kamu kaynaklarının yağmalanmasına dönüşen bu uygulamaların faturası, yurttaşlara ulaşan elektrik faturaları aracılığı ile ödettirilmeye çalışılmaktadır.

Özelleştirme uygulamaları için açtığımız davalar halen sürmektedir.

Kamu çıkarını savunmayı temel ilke olarak gören Sendikalarımız, meslek odalarımız, tüketici derneklerimiz, özelleştirme kaynaklı zamlara engel olmak için tüm özelleştirme ihaleleri iptal edilene kadar mücadelemizi birlikte sürdürmeye kararlıyız.

Özelleştirme Karşıtı Platform'u (ÖKP) oluşturan bizler, sermayenin özelleştirme saldırılarına karşı sessiz kalmayacağız. Bu sistematik saldırıya karşı hayatın içinde yer alan bütün emek ve meslek örgütleriyle ortak mücadele edeceğiz. 5 Mayıs 2010.

ÖZELLEŞTİRME KARŞITI PLATFORM – İSTANBUL BİLEŞENLERİ

KESK - Enerji Sanayi ve Maden Kamu Emekçileri Sendikası (ESM) İstanbul Şubesi

TÜRK-İŞ - Tes-İş İstanbul 1 Nolu Şubesi

TÜRKİYE KAMU SEN - Türk Enerji Sen Avrasya Şubesi
Tüketiciyi Koruma Derneği (TÜKODER) Genel Merkezi

TMMOB - Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İstanbul Şubesi

TMMOB - Makina Mühendisleri Odası (MMO) İstanbul Şubesi

TMMOB - Ziraat Mühendisleri Odası (ZMO) İstanbul Şubesi